

SEE Science, SEE future

Veda v juhovýchodnej Európe, budúcnosť juhovýchodnej Európy

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

**SOUTH EAST
EUROPE**

Transnational Cooperation Programme

Nadnárodný projekt pre región juhovýchodnej Európy

SEE Science je akronym nadnárodného projektu „Podpora inovácií budovaním kapacít a siete centier vedy v regióne juhovýchodnej Európy“. Pod centrami vedy sa tu rozumejú centrá vedy pre všetkých, zamerané na popularizáciu vedy. Kľúčovým pojmom, ktorý sa týka všetkých obsahov projektu, je **inovácia**.

Nadnárodný projekt SEE Science sa rieši s podporou z programu *South East Europe Transnational Cooperation Programme* (Program nadnárodnej spolupráce pre juhovýchodnú Európu). Národným kontaktným bodom pre tento európsky program je Ministerstvo životného prostredia SR. Doba podpory projektu z tohto programu je od apríla 2011 do marca 2014, avšak ambíciou projektu je vytvoriť spoločnú platformu pre dlhodobé partnerstvo.

Partnermi nadnárodného projektu SEE Science sú rôzne inštitúcie a organizácie z Bulharska¹, Grécka², Maďarska³, Rakúska⁴, Rumunska⁵ a Talianska⁶, ktoré chcú prispieť k zvýšeniu vzdelanostnej, kultúrnej, ekonomickej prosperite juhovýchodnej Európy. Vzájomnú odlišnosť považujú za prednosť. Spájajú ich spoločné ciele, na dosiahnutie ktorých si pripravujú spoločné metodológie. Odlišujú ich lokálne cesty k dosiahnutiu spoločných cieľov, ktoré môžu byť inšpiráciou pre všetkých.

Slovenským partnerom v nadnárodnom projekte SEE Science je *Centrum vedecko-technických informácií SR* (ďalej CVTI SR), konkrétne jeho zložka *Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti*.

Východiskom nadnárodného projektu SEE Science je fakt, že krajiny juhovýchodnej Európy majú nízke skóre v inováciách, pričom ich šance na inovácie sú vo všetkých oblastiach – vede, technike, vzdelávaní, ekonomike, a tým aj v sociálnej oblasti – vysoké. Na podporu využitia týchto šancí slúžia popularizačné *centrá vedy*. Len v európskej asociácii centier vedy ECSITE, ktorá je asociovaným partnerom SEE Science, je v súčasnosti združených vyše 300 centier vedy.

Cieľom nadnárodného projektu SEE Science je budovanie, resp. rozvíjanie progresívnych centier vedy a vytvorenie dlhodobého funkčného nadnárodného partnerstva centier vedy v regióne juhovýchodnej Európy s orientáciou na:

- prepojenie výskumu, vzdelávania a ekonomiky v oblasti juhovýchodnej Európy;
- zviditeľňovanie a dostupnosť organizácií zaoberajúcich sa vedou a technikou, najmä mladým ľuďom;
- zvyšovanie presvedčenia o význame vedy, techniky a inovácií pre zlepšovanie sociálnej klímy a rozvoj regiónu;
- zabezpečenie podmienok pre tvorbu inovácií.

¹ Únia vedcov Bulharska a mesto Burgas spolu so City University, ktoré chcú vybudovať v Burgase centrum vedy.

² South-East European Research Centre (SEERC), Thessaloniki zaoberajúce sa multidisciplinárnym výskumom podporeným informačno-komunikačnou sieťou a Centrum vedy v Patrase zo siete centier vedy, ktorú v r. 2000 založil grécky filantrop, viac na <http://www.eduscience.gr/>.

³ Magistrát mesta Debrecín (vedúci partner projektu) a Univerzita v Debrecíne, ktorý spoločne budujú nový dobrodružný vedecký park a v ňom budovu centra vedy (2 800 m², zo štrukturálnych fondov a miestnych zdrojov), s cieľom udržať si mladých ľudí v meste. (Debrecín je historické a univerzitné mesto, v meste je viacero významných technologických firiem, ich zotrvanie v meste je podmienené dostatkom vzdelaných mladých ľudí.)

⁴ Rakúska sieť centier vedy združujúca cez 100 organizácií.

⁵ Univerzita Oradea s prepojením na Univerzitu v Debrecíne.

⁶ Muse Trento, prírodovedné múzeum, ktoré v spolupráci s univerzitou, mestom a regiónom budujú moderné centrum vedy (<http://www.muse2012.eu/en/muse.html>, <http://www.muse2012.eu/>).

Inováciou centier vedy sa chápe zmena na úrovni základných operácií s výrazným pozitívnym dosahom na všetkých – pracovníkov centra vedy, jeho partnerov aj užívateľov.

Rozvoj kapacít centier vedy v rámci projektu SEE Science zahŕňa vnútorné aj vonkajšie kapacity. Vnútornými kapacitami sa realizujú základné koncepčné, organizačné, komunikačné a pod. operácie centra vedy, ktoré umožňujú naplňať jeho vonkajšie funkcie. Vonkajšie kapacity sa rozvíjajú jednak formou lokálnych sietí jednotlivých centier vedy, jednak formou nadnárodnej siete centier vedy SEE Science.

Očakáva sa, že pri realizácii projektu sa budú využívať najlepšie skúsenosti z centier vedy v iných častiach Európy, aj tvoriť vlastné operačné nástroje, prostriedky, postupy a programy na zvyšovanie inovačného potenciálu v regióne juhovýchodnej Európy.

Významnosť a zaujímavosť projektu umocňuje nová európska stratégia 2020 pre inovatívnu Európu, prudký vývoj moderných technológií, a najmä aktuálna ekonomicko-sociálna kríza, ktorá vyžaduje principiálne nové spoločenské riešenia a pôsobí ako ich urýchľovač.

Pracovné balíky nadnárodného projektu SEE Science

V rámci projektu sa rozlišujú tri základné pracovné oblasti rozdelené do troch pracovných balíkov (v projekte označené ako WP3 – WP5).

WP3. Zlepšovanie operačného prostredia a služieb centier vedy pre efektívne prepájanie vedy, vzdelávania a ekonomiky k tvorbe inovácií na lokálnej a nadnárodnej úrovni. V rámci pracovného balíka sa spoločne tvorí *Nadnárodná správa o centrách vedy* a *Akčný plán partnerstva*. CVTI SR koordinuje tvorbu týchto významných dokumentov na základe lokálnych a porovnávacích SWOT analýz a okrúhlych stolov so strategickými partnermi, ďalej benchmarkingu európskych centier vedy a inventarizácie služieb centier vedy podľa metodológií vytvorených v projekte. Na ich základe sa očakáva rozvoj spolupráce so všetkými potenciálnymi partnermi centra vedy cestou lokálnych sietí a široké etablovanie centier vedy ako významnej súčasti infraštruktúry vzdelávania, kultúry a ekonomiky.

Lokálne siete centier vedy predstavujú priestor na zdieľanie profesionálnych informácií k popularizácii vedy. Strategickými partnermi sú univerzity, vedecké, výskumné, vývojové, ekonomické, vzdelávacie inštitúcie a organizácie, štátne, regionálne a miestne správne inštitúcie, expertné skupiny, experti a zúčastnení z radov širšej verejnosti.

WP4. Zvyšovanie úlohy centier vedy ako katalyzátorov inovácií. Spoločne sa rozvíja nová strategická pracovná pozícia *agentov centier vedy*. Agentom centra vedy je osoba, ktorá pôsobí do vnútra vlastnej inštitúcie, aj k lokálnym partnerom, k verejnosti a k medzinárodnej sieti SEE Science. Agent centra vedy motivuje k tvorbe inovačných aktivít, udržiava si prehľad o inovačných konceptoch, projektoch aj potenciálnych partneroch centra vedy a iniciuje ich realizácie v rámci centra vedy.

V rámci pracovného balíka sa spoločne vytvoria aj tri pilotné programy pre vybrané skupiny adresátov, ktoré sa však budú realizovať lokálne, s následnou výmenou skúseností.

WP5. Udržateľnosť spolupráce centier vedy juhovýchodnej Európy. V rámci pracovného balíka sa vytvorí virtuálne *SEE Science centrum*, ktoré má formovať obraz juhovýchodnej Európy ako miesta inovácií a rastu a zabezpečiť udržateľnosť partnerstva aj po ukončení projektu. Partneri SEE Science sa spoločne podieľajú na tvorbe jeho vízie, misie a stratégie a spoločne prispievajú aj k jeho obsahu.

Na budovanej informačno-komunikačnej platforme virtuálneho SEE Science centra sa majú zdieľať profesionálne dokumenty a tiež zverejňovať aplikácie, ktoré podporujú entuziazmus pre vedecké vzdelávanie, prepájajú technológie s inováciami, povzbudzujú návštevníkov k rozvoju podnikateľského ducha a znižujú obavy z nových technológií.

Virtuálne centrum bude taktiež slúžiť „na vysielanie“ spoločných programových formátov, ktorými chcú partneri SEE Science priamo prispieť k zvyšovaniu povedomia ľudí o vede a technike. Napríklad v rámci projektu to budú štyri *Festivaly vedy*, ktoré majú slúžiť ako nová platforma na objavovanie rôznych aspektov inovácií a aktívne učenie sa prácou, určená širšej verejnosti, a najmä mladých a rodiny s deťmi.

Očakávané výstupy a výsledky projektu SEE Science

Okrem štandardných ukazovateľov, ako sú počty medzinárodných konferencií (2), tréningov, pilotných programov (3), festivalov (4), rôznych adresátov, koordinačných rád, správnych rád, okrúhlych stolov z rôznymi skupinami lokálnych partnerov, sa očakávajú aj pomerne netypické ukazovatele.

PROJEKTY

K očakávaným výsledkom projektu SEE Science patrí napríklad aj *definícia centra vedy a definícia agendy a základných úloh agenta centra vedy*. Očakávanými výsledkami sú aj vyvíjané operačné dokumenty: *Metodológia pre SWOT analýzy centier vedy. Zoznamy indikátorov centier vedy. Zoznamy rozvojových oblastí centier vedy v juhovýchodnej Európe. Metodológia pre benchmarking centier vedy. Metodológia pre inventarizáciu produktov a služieb centier vedy. Nadnárodná štúdia o stave a vývoji centier vedy v juhovýchodnej Európe* aj *Akčný plán pre centrá vedy* vytvorený na základe predošlých dokumentov. *Komunikačný plán centier vedy. Metodológia pre realizáciu festivalov vedy*.

A treba povedať, že v inovatívnom projekte sa očakávajú aj neočakávané, inovatívne výstupy. Napr. partneri z Trenta už (popri vývoji metodológia pre inventarizáciu produktov a služieb), vyvinuli kartovú hru zameranú na portfólio produktov a služieb centier vedy, ktorú si už všetci partneri odskúšali. Hru bude možné používať na tréning pracovníkov centier vedy.

RNDr. Katarína Teplanová, PhD.

katarina.teplanova@cvtisr.sk

NCP VaT